

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
EUROPOS <i>IUS COMMUNE</i> LIETUVOS TEISINĖJE SISTEMOJE	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. (HP) Jevgenij Machovenko Kitas:	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius 405 kab., tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Antroji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	8 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Teisės istorija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Suteikti nuoseklių žinių apie Europos Sąjungos teisės pirmtakės – Europos <i>ius commune</i> – atsiradimą, raidą ir jos viešosios ir privatinės teisės institutų integravimą į Lietuvos teisinę sistemą 1240–1990 m., kritiškai analizuoti ir vertinti su tuo susietus Lietuvos teisėkūros, jurisprudencijos ir jurisdikcijos posistemių pokyčius, daug dėmesio skiriant lyginamojo teisės mokslo metodo taikymo ir teisinio argumentavimo įgūdžių ugdymui. Formuojami gebėjimai suvokti ir aiškinti keturių istorinių tipų – senovės, viduramžių, moderniojo, postmoderniojo tipo – Lietuvos teisę, lyginant ją su kitose Europos šalyse galiojusia ir galiojančia teise, teisingai taikyti teisės mokslo metodus, analizuoti pirminius (istorinius ir aktualius) teisės šaltinius; identifikuoti teisės raidos problemas, analitinio ir kritinio mąstymo bei komunikacinių gebėjimų ugdymas.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - žinos ir gebės išskirti Europos <i>ius commune</i> šaltinius, turinį, struktūrą, reikšmę ir sąsają su Vakarų teisės tradicija ir Lietuvos teisine sistema;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarų klausimų testas).
- suvoks ir aiškins Europos <i>ius commune</i> ir Lietuvos teisės gentinę, luominę, pilietinę ir bendražmogiškąją prigimtį bei esmę, formavimosi dėsningumus, raidos tendencijas;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarų klausimų testas).
- gebės analitiškai palyginti ir kritiškai įvertinti Europos <i>ius commune</i> ir Lietuvos teisę istorinių teisės tipų (senovės, viduramžių, moderniosios, postmoderniosios teisės) požiūriu;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarų klausimų testas).
- gebės inovatyviai ir integraliai taikyti	Paskaitos (probleminis dėstymas),	Darbas seminaruose

žinias, naudojant naujausias teisės istorijos mokslo tendencijas besiformuojančios postmoderniosios teisės mokslo paradigmos kontekste;	seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	(diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarytų klausimų testas).
- galės raštu ir žodžiu, argumentuotai, remiantis teisės istorijos teorinėmis ir istorinių bei aktualių teisės tekstų analizės metu įgytomis žiniomis kritiškai ir logiškai perteikti savo idėjas, mintis;	Seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarytų klausimų testas).
- gebės savarankiškai analizuoti, lyginti suvokti ir teisingai interpretuoti istorinius ir aktualius Europos teisės tekstus, jų kūrimo ir sisteminimo darbus, įvertinti vaidmenį kuriant egzistuojančių ES ir Lietuvos teisinių sistemų pamatus;	Seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarytų klausimų testas).
- galės analizuoti ir etiškai vertinti istorinius ir aktualius teisės tekstus, mokės savarankiškai dirbti ir naudotis teisinės informacijos duomenų bazėmis, klasikiniiais ir moderniausiais Lietuvos ir užsienio teisės tyrinėtojų darbais bei kitais šaltiniais, reikalingais teisės žinių gilinimui bei studijų tęsimui.	Seminarai (pirminių ir antrinių istorinių teisės šaltinių analizė, grupės diskusija ir užduočių atlikimas), savarankiškas darbas (tiriamieji metodai – informacijos paieška, atranka, kritinė lyginamoji analizė).	Darbas seminaruose (diskusiniai klausimai analizuojant pirminius istorinius teisės šaltinius, kontrolinės užduoties atlikimas), egzaminas (uždarytų klausimų testas).

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Europos <i>ius commune</i> definicija, struktūra, chronologija, istoriografija.	2						2	2	Antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
2. Europos <i>ius commune</i> sąsaja su senovės (antikos) teisinėmis sistemomis. Barbarų teisė v. romėnų teisė?	4		2				6	9	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
3. Europos <i>ius commune</i> sąsaja su Vakarų teisės tradicija ir viduramžių teise. Romaniška <i>ius commune</i> v. bizantiška <i>ius commune</i> ?	4		2				6	7	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
4. Lietuvos teisinės sistemos europeizavimas ir vakarietinis. Homogeninė Lietuvos teisinė sistema v. heterogeninė Lietuvos teisinė sistema?	4		2				6	9	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
5. Europos <i>ius commune</i> įtaka Lietuvos konstitucingumo raidai. Asmuo ir kolektyvas v. valstybė?	4		2				6	7	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
6. Europos <i>ius commune</i> inkorporavimas į Lietuvos viešosios ir privatinės teisės institutus iki 1795 m.	8		4				12	14	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
7. Modernioji Europos <i>ius commune</i> 1918–1940 m. Lietuvos teisinėje	4		2				6	6	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių

sistemoje.									analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
8. Ar 1795–1918 ir 1940–1990 m. Lietuvoje buvo moderniosios ir postmoderniosios Europos <i>ius commune</i> institutų?	2		2				4	5	Pirminių ir antrinių istorinių teisinės informacijos šaltinių analizė, kontrolinės užduoties atlikimas.
								26	Pasirengimas egzaminui.
Iš viso	32		16				48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Aktyvumas seminaruose (diskusiniai klausimai arba kontrolinė užduotis)	40	Semestro metu	Dalyko žinioms ir gebėjimams įvertinti taikoma kaupiamąjo balo sistema. Vykdamas seminarų planą, maksimaliai galima surinkti 4 balus. Numatyti 8 seminarai. Kiekvieno seminaro metu 0,5 balo vertinamas konstruktyvus dalyvavimas grupės diskusijoje, analizuojant pirminius ir antrinius istorinės teisinės informacijos šaltinius, turiningų kritinių pastabų teikimas ir kitų diskusijos dalyvių komentavimas arba kontrolinės užduoties atlikimas (raštu atsakant į 2 atvirus probleminius klausimus). Kontrolinę užduotį (visų 8 kontrolinių užduočių formos yra VMA) atlieka į seminarą neatvykę arba jame formaliai (pasyviai) dalyvavę studentai. Pagal kiekvieno seminaro planą kontrolinė užduotis atliekama tik vieną kartą ir pateikiama el. paštu dėstytojui tam seminarui skirtą dieną iki 23:59. Praleidus seminarą dėl svarbios (pateisinamos ir pagrindžiamos) priežasties (liga, skubi išvyka ir pan.) kontrolinę užduotį galima atlikti ir atsiųsti vėliau, su dėstytoju suderintu laiku. Dėstytojas iki sekančio seminaro dienos praneša atliktos užduoties įvertinimą ir pastabas studentui individualiai (prireikus ir aptaria kilusius klausimus) el. paštu, telefonu, VU VMA arba Microsoft Teams platformoje. Iš visų seminarų surinktų balų suma prireikus suapvalinama iki sveiko skaičiaus ir pridedama (slenkstis ≥ 2 , t.y. gavus mažiau balų jie nėra pridedami prie galutinio dalyko įvertinimo) prie egzamino balų.
Egzaminas	60	Semestro pabaigoje	Testas, raštu atsakant į 20 dėstytojo pateiktų uždarų klausimų, kurio metu studentai turi parodyti žinias, Europos <i>ius commune</i> ir Lietuvos teisės raidos problematikos suvokimą, gebėjimus ir įgūdžius interpretuoti pirminę istorinę ir aktualią teisinę medžiagą. Atsakymai vertinami 10 balų sistema, skiriant už kiekvieną teisingą atsakymą po 0,5 balo, sumuojant ir (prireikus) suapvalinant iki sveiko skaičiaus (slenkstis ≥ 5 , t.y. minimaliam teigiamam balui gauti pakanka teisingai atsakyti į 9 klausimus), dauginant gautą suapvalintą sumą iš 0,6.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
LUKOŠIUS, T.	2022	Romėnų teisės šaltinių vieta ikiklasikinės kanonų teisės (<i>ius antiquum</i>) raidoje. <i>Teisė</i> .	t. 123	Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla
MACHOVENKO, J.	2022	Teisinių papročių taikymas Lietuvoje 1918–1940 m. <i>Teisė</i> .	t. 123	Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla
MACHOVENKO, J.; VALANČIENĖ, D.	2020	Constitutional Foundations for the Coordination of Receipted and National Lithuanian Law in 1918–1920. Конституційно-правові академічні студії = Constitutional and Legal Academic Studies	Випуск 2 = Issue 2	
GRIŠKEVIČ, L.; MACHOVENKO, J.; PAUŽAITĖ-KULVINSKIENĖ, J.; VAIČAITIS, V. A.	2016	Lietuvos konstitucionalizmo istorija (istorinė Lietuvos konstitucija). 1387 m. – 1566 m. – 1791 m. – 1918 m. – 1990 m.: monografija		Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla

MACHOVENKO, J.	2014	Europos <i>ius commune</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teisinėje sistemoje. In Švedas, G. (vyr. moksl. red.). Iš <i>Europos Sąjungos teisės įtaka Lietuvos teisei sistemai</i> : mokslinių straipsnių, skirtų Europos Sąjungos teisės įtakai Lietuvos konstitucinei, administracinei, aplinkos apsaugos, baudžiamajai, civilinei ir civilinio proceso, darbo ir socialinės apsaugos bei finansų teisei, rinkinys		Vilnius: Vilniaus universitetas
Papildoma literatūra				
MACHOVENKO, J.	2021	Kontrafaktinio istorinio modeliavimo perspektyva tiriant Gegužės Trečiosios Konstituciją. Iš <i>Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 22 червня 2021 р.</i>		Užgorodas: Užgorodo nacionalinis universitetas (Ukraina)
MACHOVENKO, J.	2019	Lietuvos Valstybės Taryba ir Steigiamasis Seimas kaip steigiamosios ir įsteigtosios valdžios institucijos. Iš <i>Teisės viršenybės link: recenzuotų mokslo straipsnių rinkinys</i> . Mokslinis redaktorius B. Sudavičius.		Vilnius: Vilniaus universiteto Teisės fakultetas
MACHOVENKO, J.; VALANČIENĖ, D.	2018	Democracy in Lithuanian Temporary Constitutions of 1918 and 1919. In <i>Західні і східні традиції та впливи в історії права, держави і юридичної думки: матеріали XXXVIII Міжнародної історико-правової конференції, 1–3 червня 2018 р., м. Вінниця. Київ–Херсон: Олді-плюс, 2018 = Western and Eastern traditions and influences in the history of law, state and legal thought: Materials of the XXXVIII International historical juridical conference, June 1–3, 2018, Vinnytsia.</i>		Kyiv–Kherson: Oldi-Plus (Ukraina)
MACHOVENKO, J.	2018	1791 metų Abiejų Tautų Respublikos Konstitucija. Iš <i>Lietuvos konstitucionalizmas: ištakos, raida ir dabartis</i> .		Vilnius: Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas
MACHOVENKO, J.	2018	Valstybė, viešoji valdžia, suverenitetas ir šių idėjų tęstinumas Lietuvos Valstybės Tarybos konstituciniuose aktuose. <i>Parlamento studijos</i> .	t. 24	